

СУ „Васил Левски“

7650 гр. Дулово, обл. Силистра, ул. „Кирил и Методий“ № 11,
тел.0864/ 22267; su-dulovo.com; e-mail: info-1900301@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ: STELIYAN
СТЕЛИЯН ТОТЕВ IVANOV
Директор на СУ „Васил Левски“ TOTEV
гр. Дулово

Digitally signed
by STELIYAN
IVANOV TOTEV
Date: 2026.09.18
09:53:34 +03'00'

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2026-2027 ГОДИНА

Програмата е приета с Протокол № 6/11.09.2026 г. от заседание на Педагогическия съвет и е утвърдена със Заповед № ПД-02- 730/11.09.2026 г. на директора на училището.

Програмата е разработена на основание чл. 5, ал. 2, чл. 174, ал. 2 и 5 и чл. 176 от ЗПУО и чл. 59, ал. 3 от Наредбата за приобщаващото образование.

Въведение:

Настоящата програма е в съответствие с националните политики за осигуряване на равен достъп до качествено образование, пълен обхват и задържане на учениците в образователната система, приобщаване и подкрепа за личностно развитие.

Основни нормативни и стратегически документи при разработването на програмата на СУ „Васил Левски“, гр. Дулово:

- ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
- НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ
- НАРЕДБА № 8 ОТ 11.08.2016 Г. ЗА ИНФОРМАЦИЯТА И ДОКУМЕНТИТЕ ЗА СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
- СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО, ОБУЧЕНИЕТО И УЧЕНОТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ (2021–2030)
- МЕХАНИЗЪМ ЗА СЪВМЕСТНА РАБОТА НА ИНСТИТУЦИИТЕ ПО ОБХВАЩАНЕ, ВКЛЮЧВАНЕ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОТПАДАНЕТО ОТ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА
- КОНВЕНЦИЯ ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Програмата акцентира върху:

1. Мерки, свързани с ранното идентифициране и превенцията на риска от отпадане от училище.
2. Обмен на ефективни практики между заинтересованите страни и информационни дейности за популяризиране на ползите от образованието.

ПРИНЦИПИ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО НА УЧЕНИЦИ

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици се базира на основни принципи на приобщаващото образование:

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, вероизповедание, общественото положение, увреждане или друг статус;
- Учениците трябва да бъдат стимулирани да участват активно в образователния процес;

Превенцията и преодоляването на ранното напускане изискват интегрирана политика, координирани действия и ангажираност на училището, семейството, държавните и местните органи и всички институции, работещи с деца и ученици.

Рискът от тормоз и насилие се ограничава чрез последователно прилагане на действащия Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и на алгоритъма за неговото прилагане.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения. Здравният статус и достъпът до услуги и ресурси, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование.

Посочените последици показват значимото неблагоприятно влияние на преждевременното напускане върху учениците, техните семейства и социално-икономическото развитие на обществото.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за отпадане от училище са многообразни и не се проявяват изолирано, а въздействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало от училище.

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са различни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия.

Анализирайки проблема констатирахме, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат неуважителните отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане.

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини.
2. Социални причини.
3. Етнокултурни причини.
4. Образователни причини.
5. Институционални причини.
6. Причини, свързани със здравословното състояние.
7. Психологически причини.

- Социално-икономически причини: ниски доходи, неблагоприятни жилищни и битови условия, полагане на грижи за по-малки деца в семейството, трудова ангажираност на ученика и ограничен достъп до ресурси;

- Образователни причини: ниска мотивация за учене, обучителни затруднения, натрупани дефицити, ниски образователни резултати, чести отсъствия и конфликтни отношения със съученици и/или служители;

- Културни и общностни фактори: недостатъчно разбиране на ползите от образованието, ранно създаване на семейство и влияние на нагласи, които възпрепятстват редовното посещение на училище;

- Психологически причини: неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение от натрупания училищен опит и др.

- Институционални причини: недостатъчно ранно разпознаване на риска, непоследователно проследяване на отсъствията, затруднена комуникация със семейството и недостатъчна координация между училището, социалните услуги, общината и другите компетентни институции;

- Причини, свързани със здравословното състояние и специалните образователни потребности: продължително заболяване, увреждане, необходимост от адаптирана среда или подкрепа, както и несвоевременно установени индивидуални потребности. Рискът се ограничава чрез ранна оценка, подходяща обща и допълнителна подкрепа и координирана работа със семейството и компетентните институции;

В СУ „Васил Левски“ застрашени от отпадане са основно ученици, които имат неуважителни отсъствия и през последните години се наблюдават такива случаи. Ограничаването им и трайното намаляване се дължи на последователната политика на образователната институция подчинена на принципите за:

- всеобхватност на дейностите – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, ранна диагностика, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес;

- публичност и прозрачност на цялостната политика – чрез интернет страницата на училището, добрите практики и документиране на проблемните и рискови ситуации;

- обратна връзка с институции, родители, педагогически съветник, психолози, класни ръководители, учители и ученици;

- идентифициране на рисковите фактори – доклади, анализи на педагогическия съветник, училищните психолози и класните ръководители;

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки за ранно идентифициране, превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на училище, както и за реинтегриране на ученици, прекъснали обучението си.

2. Подобряване на образователните резултати и осигуряване на своевременна обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие според потребностите на всеки ученик.

Политиките и мерките, които СУ „Васил Левски“ предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете. В училището се акцентира върху силните страни на всеки ученик, което подпомага личностното му развитие.

Политики и мерки в СУ „Васил Левски“, произтичащи от:

Семейни и социални причини:

1. Възможно е родителите да не подкрепят редовното посещение на училище поради страх от социална изолация, ниска самооценка или затруднена адаптация на ученика към образователния процес и училищната среда.

Мерки: Мотивиране, консултиране и предоставяне на подкрепа на учениците със специални образователни потребности, учениците от уязвими групи и учениците, чиито родители пребивават продължително в чужбина.

2. Трудова миграция на родителите. Продължителното отсъствие на единия или на двамата родители и възлагането на ежедневните грижи на близки или роднини може да затрудни контрола, комуникацията с училището и навременното разпознаване на проблеми.

Мерки: Регулярни контакти на класните ръководители с родителите или лицата, полагачи грижи за ученика; включване на училищния медиатор при необходимост; консултиране от педагогическия съветник и училищните психолози; взаимодействие с отдел „Закрила на детето“.

Детска педагогическа стая и други компетентни институции.

3. Недостатъчна ангажираност на родителите с образованието и развитието на ученика, ограничен контрол върху посещаемостта и подготовката му и затруднена комуникация с училището.

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната организация в училище, провеждане на срещи на тези родители с ръководство, класни ръководители, педагогически съветник, училищния психолог, мотивиране, консултиране и приобщаване към училищната общност.

4. Семейни конфликти, negliжиране, домашно насилие, раздяла на родителите или други обстоятелства, които застрашават благосъстоянието на ученика.

Мерки: Незабавно предприемане на действия за закрила и взаимодействие с отдел „Закрила на детето“ и другите компетентни органи съобразно характера и степента на риска.

5. Социално слаби семейства.

Мерки: Подпомагане на учениците чрез стипендии и други форми на подкрепа при условията на действащата нормативна уредба; безплатно ползване на учебници и учебни комплекти в нормативно определения обхват; участие в действащи схеми за предоставяне на плодове, зеленчуци и млечни продукти; осигуряване на възможност за обедно хранене в училищния стол.

6. Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.

Мерки: Подходящо за възрастта здравно и гражданско образование, индивидуално консултиране и работа със семейството; насочване към здравни и социални услуги при необходимост; подпомагане на учениците, прекъснали обучението си, за връщане в образователната система или избор на допустима форма на обучение.

Други по-важни мерки и дейности, залегнали в програмата на СУ „Васил Левски“ за превенция на ранното напускане на училище са:

1.1 Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците:

- Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи.

- Обобщаване всяка седмица на информацията за отсъствията на учениците от класните ръководители. При натрупване на неуважителни отсъствия на ученик – информиране на родителите от класния ръководител за изясняване причините за отсъствията.

1.2 Координиране на действията на класните ръководители с тези на педагогическия съветник, училищния психолог и училищното ръководство.

1.3 Запознаване на учениците с правилника на училището от класните ръководители още в първия учебен час.

1.4 Разглеждане в часа на класа на теми, свързани:

- с превенция на насилието;

- с неправомерните действия, характерни за малолетните и непълнолетните ученици;

- опасностите от сърфиране в интернет както и други рискови прояви, които могат да застрашат децата и да доведат до отпадането им от училище;

- теми, свързани с гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

1.5 Системно подпомагане на ученическите общности чрез тренинги за работа в екип, доверие, ефективно общуване, разрешаване на конфликти и изграждане на толерантност, провеждани от педагогическия съветник и училищния психолог.

1.6 Подпомагане на адаптацията на учениците от V клас при прехода от начален към прогимназиален етап чрез дейности за опознаване, екипност и плавен преход между етапите.

1.7 Утвърждаване на позитивна дисциплина – използване на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и

предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

1.8 Развитие на училищната общност – превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.

1.9 Провеждане на дейности за развитие на социални умения, работа в екип и адаптация на новоприетите ученици при прехода между образователните етапи.

1.10 Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище.

1.11 Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти – обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи ученици с цел повишаване на ефективността на педагогическите подходи.

1.12 Повишаване на ангажираността към ученето чрез интерактивни методи, електронни ресурси, онагледяване и практическа насоченост на обучението.

1.13 Осигуряване на консултации по учебни предмети по утвърден график и допълнителна подкрепа за учениците с обучителни затруднения, ниски резултати или установен риск от отпадане.

1.14 Занимания по интереси – за развитие на способностите и на компетентностите на учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравно образование, както и придобиване на умения за лидерство.

1.15 Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извънучебни дейности: училищни турнири, спортни състезания, едномесечни екскурзии, зелени училища, образователен театър, посещение на изложби и концерти и др.

1.16 Насърчаване на постигнатия напредък чрез морални и, когато е приложимо, материални награди по установения ред.

1.17 Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество).

1.18 Консултиране на застрашените от отпадане ученици с педагогическия съветник или с училищния психолог.

1.19 Кариерно ориентиране: През учебната 2026/2027 година училището, самостоятелно и в партньорство с компетентни институции, организира дейности за кариерно ориентиране на учениците от VII до XII клас. На учениците в риск се предоставя индивидуална подкрепа за разпознаване на интересите, способностите и възможностите за продължаване на образованието или за професионална реализация.

1.20 Библиотечно-информационно обслужване – в училището се осигурява чрез училищната библиотека, която гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

1.21 Подобряване на условията за обучение на учениците със специални образователни потребности чрез предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие въз основа на оценка на индивидуалните им потребности. Екипът за подкрепа за личностно развитие включва определените със заповед на директора специалисти и учители, работещи с ученика,

както и класния ръководител. Координаторът по чл. 7 от Наредбата за приобщаващото образование се определя със заповед на директора за съответната учебна година.

1.22 Включване на родителската общност за повишаване на активността и сътрудничеството с училищното ръководство. Мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителските общности.

- Работа с деца/ученици и семействата им преди възникване на проблеми и рискове;
- Повишаване чувствителността на родителите към нуждите на децата и развитие на умения за тяхното посрещане.

- Прилагане на разпоредбите на ЗПУО, Наредбата за приобщаващото образование и Правилника за дейността на училището относно мерките за подкрепа и санкциите, след изчерпване на механизмите за въздействие върху вътрешната мотивация.

- Запознаване на родителите с правилника на училището и възможностите, които то дава за обучение и възпитание на децата.

- Съгласуване на дейностите с ОЗД, МКБППМН, ДПС.

- Осигуряване на индивидуални часове за консултация за подпомагане на изоставащите деца.

- Своевременно подаване на информация до компетентните институции при системни отсъствия или установен риск за ученика, в съответствие с действащото законодателство и механизма за междуинституционално взаимодействие.

- Специализирана педагогическа подкрепа за изоставащите и застрашени от отпадане.

- Използване на целодневна организация на учебния ден за учениците от I до VII клас съобразно утвърдената училищна организация.

- Ресурсно и финансово осигуряване: дейностите по програмата се изпълняват в рамките на утвърдения бюджет на училището, както и със средства по национални програми и проекти, програми и фондове на Европейския съюз, целеви средства от първостепенния разпоредител с бюджет, собствени приходи и допустими дарения. Разходите се планират и отчитат по установения ред и се извършват при наличие на финансово обезпечаване.

- Развитие на разбирането на детето за постигане на по-голяма отговорност за собственото му поведение.

- Подкрепа на децата/учениците да направят информиран избор за своите постъпки и отношение към света.

- Развитие на умения за взаимопомощ и приемане на различията.

- Организиране на кампании за повишаване на осведомеността на родители относно ползите от това детето да посещава училище.

1.23 Сътрудничество с Дирекция „Социално подпомагане“ – отдел „Закрила на детето“, община Дулово, МКБППМН, Детска педагогическа стая, доставчици на социални услуги и други компетентни институции и организации.

1.24 Отчет на дейностите и мерките по програмата.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

№	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНИК	СРОК
1.	Проследяване на посещаемостта и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията	кл. ръководители, пед. съветник, психолог, учители, родители	Постоянен
2.	Ранно идентифициране на ученици в риск от отпадане	Класен ръководител пед. съветник, психолог	Постоянен

СУ „Васил Левски“

7650 гр. Дулово, обл. Силистра, ул. „Кирил и Методий“ № 11,
тел.0864/ 22267; su-dulovo.com; e-mail: info-1900301@edu.mon.bg

3.	Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашени от отпадане ученици (в часовете за консултации)	учители, класни ръководители	Постоянен
4.	Провеждане на разговори и индивидуални консултации с ученици на педагогическия съветник и класния ръководител	педагогически съветник психолог класни ръководители	Постоянен
5.	Екипна работа на учители по класове	учители	Постоянен

6.	Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП	ресурсен учител, психолог, логопед	Постоянен
7.	Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището	учители, директор	Постоянен; ежемесечен контрол
8.	Срещи и празници на ученици. Организиране участието на учениците в извънучилищни дейности и извънкласни клубове по интереси	учители	Постоянен
9.	Своевременно информиране на родителите за отсъствията и образователните резултати чрез електронния дневник и другите установени канали за комуникация	класни ръководители	Постоянен
10.	Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности	класни ръководители	Ежемесечно
11.	Своевременно уведомяване на ДСП – отдел „Закрила на детето“ и другите компетентни институции при установен риск и/или системни отсъствия съгласно действащия механизъм	класни ръководители, училищно ръководство	При установяване на риск
12.	Планиране и осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на класните ръководители по Наредба № 15 за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти: - анализ и оценяване на рисковите фактори за отпадане на ученици - ученици със слаб успех, лоша дисциплина, отсъствия, набелязани мерки от класните ръководители.	Директор Зам.- директори	Постоянен
13.	Прилагане на интерактивни и приобщаващи методи за повишаване на грамотността, мотивацията и образователните резултати на учениците.	Педагогическият колектив	Постоянен
14.	Провеждане на занятия в часа на класа по теми за кибертормоз, насилие, трафик на хора, зависимости и безопасно поведение.	Класните ръководители	Постоянен

15.	Участие в действащи национални програми и проекти и в програми на Европейския съюз за приобщаване, подкрепа, образователна интеграция и превенция на отпадането	Училищното ръководство, учители и екип за подкрепа за личностно развитие	2026/2027
-----	---	--	-----------